

פירוש הרמב"ם לאבות

כבוד חברך (ב, ט)

הרב יצחק שילת

משנה אבות

הם אמרו שלשה שלשה דברים רבי אליעזר אומר יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך ואל תהי נוח לכעוס ושוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכזה שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף וכל דבריהם כגחלי אש.

פירוש הרמב"ם

אל תהי נוח לכעוס - אל תכין עצמך לכעס ולרגזנות. וכבר הפליגו לגנות הכעס והרגזנות, והחזק שבדבריהם אמרם "כל מי שכועס כאילו עובד עבודה זרה", וסמכוהו לאמרו "לא יהיה ברך אל זה, ולא תשתחוה לאל נכר" (תהלים פא, י), רוצה לומר ששני הדברים אחד.

ושב יום אחד לפני מיתתך - והוא אינו יודע מתי ימות שמא היום שמא למחר, ויהיו כל ימיו בתשובה.

אבל אמרו והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, אינו ממאמריו אשר הוכיח בהם, אבל הוא ממה ששמעו מזולתו והיה מספר אותו, ומפני זה לא נמנה מכלל דבריו. והכוונה בזאת הצוואה, שהוא שאומר לך כשתתחבר לחכמים ואל אנשי המעלות אל תתגעגע עמהם ואל תתגאה עליהם, אבל תהיה חברתך להודיע להם שתתקרב בעת שיקרבוך, ואל תוסיף להתקרב אליהם יותר ממה שיקרבוך, שלא תפסיד כוונתם ברך ותהפוך אהבתם לשנאה, ולא תגיעך מהן התועלת אשר תקוה.

והמשיל זה במי שמתחמם באש, שאם ישב רחוק ממנו יהנה בחומו ויקבל תועלת באורו, ואם יפגע בעצמו ויוסיף להתקרב אליו ישרף, וישוב לו התועלת לנזק. והוא עניין אמרו על צד המשל הוי מתחמם כנגד אורן של חכמים והוי זהיר בגחלתן שלא תכזה.

ואחר כך הוסיף להפחיד מזה ואמר, לא תחשוב שאם ינשכוך בלשונם תשוב ותפייסם בדברים ויתפייסו, כי אמנם לא ישמעו לקול מלחש כמו שלא ישמע אליו השרף, כמו שאמר "אשר לא ישמע לקול מלחשים" (תהלים נח, ו). ואתה תדע זה מעניין גיחזי, במה שהתריס כנגד רבו אלישע, שנפל בחולי מטונף כהתבאר מדברי חכמים בעניין "וארבעה אנשים היו מצורעים" (מלכים ב ה, כ). וכן הנוצרי עם רבי יהושע בן פרחיה. ובכולם התבאר הנזק שהשיגו וזולתם ממקדיחי תבשילם: